

Moduł 2: Jak pomóc pacjentom w zaprzestaniu palenia?

ENSP

START

Fundacja „Smart Health – Zdrowie w 3D”
ul. Makolągwy 24
02-811 Warszawa
T: +48 792 77 99 90
E: krzysztof.przewozniak@wp.pl
biuro@smart-health.pl
W: ww.smart-health.pl

01

Uzmysłować pracownikom opieki zdrowotnej, że pomoc pacjentom w zaprzestaniu palenia jest priorytetem w ich pracy klinicznej.

02

Pokazać im w jaki sposób włączyć oparte na dowodach naukowych metody leczenia uzależnienia od tytoniu (np. procedury minimalnej interwencji) do rutynowej praktyki lekarskiej.

03

Dokonać przeglądu narzędzi diagnostycznych i terapeutycznych pomocnych w skutecznym zaprzestaniu palenia.

Nie ma nic ważniejszego, co można uczynić dla palącego pacjenta, jak pomóc mu w zaprzestaniu palenia.

Leczenie uzależnienia od tytoniu wymaga tej samej uwagi i spełnienia tych samych klinicznych rygorów co przy leczeniu każdej innej choroby.

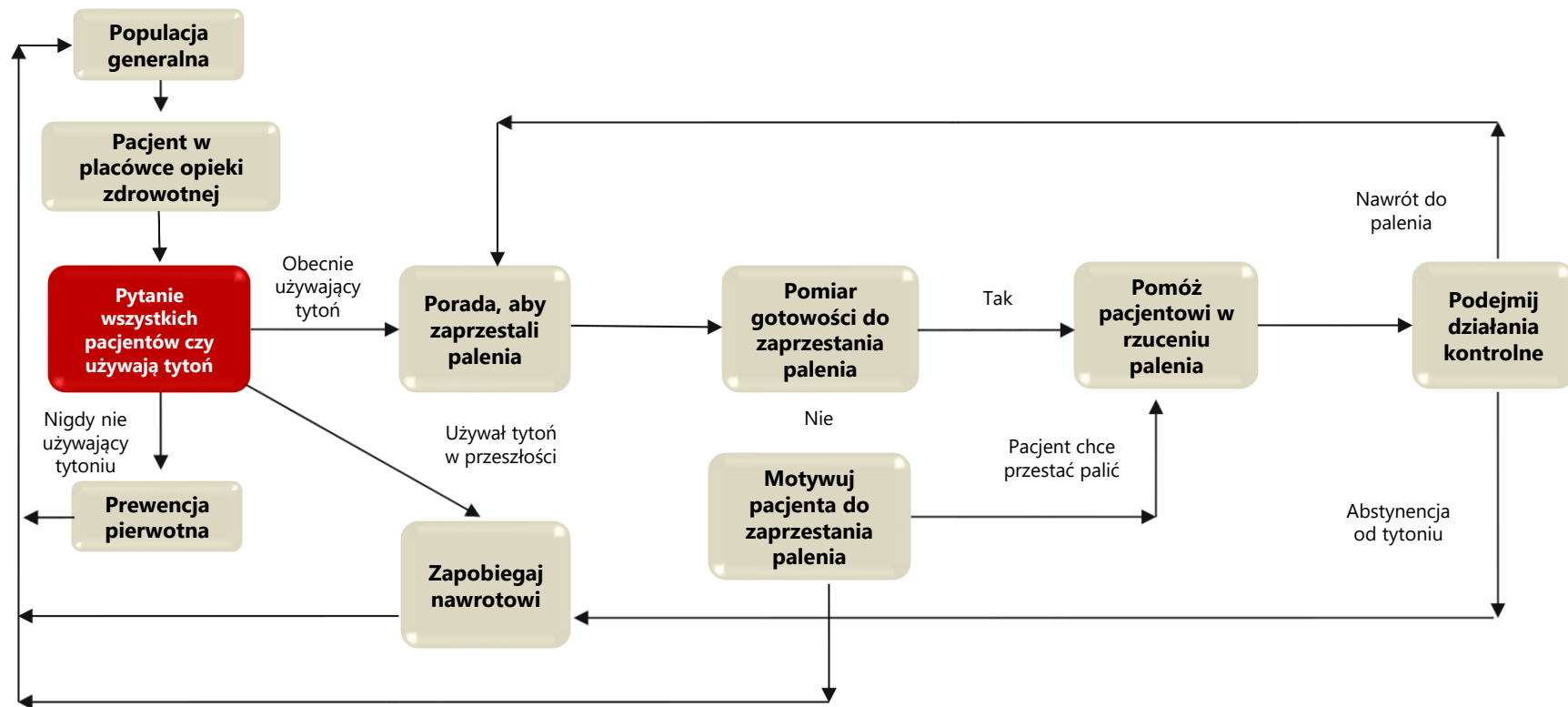

Zasada 5P

Strategia "5P":

- PYTAJ** czy pacjent pali tytoń
- PORADŹ** mu, aby przestał palić
- POZNAJ** jego gotowość do zaprzestania palenia
- POMÓŹ** w zaprzestaniu palenia
- PODEJMIJ** działania kontrolne

Pytaj i dokumentuj swoje działania – to zajmie Ci 30 sekund!

Czy pali(a) P. tytoń lub używa tytoniu w innej formie?

Czy palił(a) P. tytoń lub używał(a) tytoniu w innej formie?

- **O stopień uzależnienia od tytoniu**
- **O osobiste powody zaprzestania palenia**
- **O to, czy rzucał palenie tytoniu w przeszłości**
- **O to, czy odczuwa lęk i objawy depresji, kiedy przestaje palić**

Test Uzależnienia od Nikotyny wg Fagerströma (FTND)

1. Jak szybko po obudzeniu zapala P. pierwszego papierosa?

W ciągu pierwszych 5 minut (3 punkty)

Po 6-30 minutach (2 punkty)

Po 31-60 minutach (1 punkt)

Po ponad 60 minutach (0 punktów)

2. Czy trudno Ci P. powstrzymać przed paleniem w miejscach, w których jest ono zakazane (np. w kościele, kinie, restauracji itp.)?

Tak (1 punkt)   Nie (0 punktów)

3. Z którego papierosa jest P. najtrudniej zrezygnować?

Z pierwszego palonego rano (1 punkt)

Z wszystkich innych (0 punktów)

4. Ile papierosów zazwyczaj pali P. codziennie?

10 lub mniej (0 punktów)

11-20 (1 punkt)

21-30 (2 punkty)

31 lub więcej (3 punkty)

5. Czy częściej pali P. w pierwszych godzinach po przebudzeniu czy też w pozostałej części dnia?

W pierwszych godzinach po przebudzeniu (1 punkt)

W pozostałej części dnia (0 punktów)

6. Czy pali P. tylną, kiedy jest P. obłożnie chory?

Tak (1 punkt)   Nie (0 punktów)

Test Uzależnienia od Nikotyny wg Fagerströma (FTND)

0-3 punkty: brak lub niskie uzależnienie od nikotyny

4-6 punktów: średnie uzależnienie od nikotyny

7-10 punktów: wysokie uzależnienie od nikotyny

Liczba papierosów palonych codziennie

Ile papierosów zazwyczaj pali P. codziennie?
10 lub mniej
11-20
21-30
31 lub więcej

Czas zapalania pierwszego papierosa

Jak szybko po obudzeniu zapala P. pierwszego papierosa?
W ciągu pierwszych 5 minut
Po 6-30 minutach
Po 31-60 minutach
Po ponad 60 minutach

- O stopień uzależnienia od tytoniu
- **O osobiste powody zaprzestania palenia**
- O to, czy rzucał palenie tytoniu w przeszłości
- O to, czy odczuwa lęk i objawy depresji, kiedy przestaje palić

- O stopień uzależnienia od tytoniu
- O osobiste powody zaprzestania palenia
- O to, czy rzucił palenie tytoniu w przeszłości
- O to, czy odczuwa lęk i objawy depresji, kiedy przestaje palić

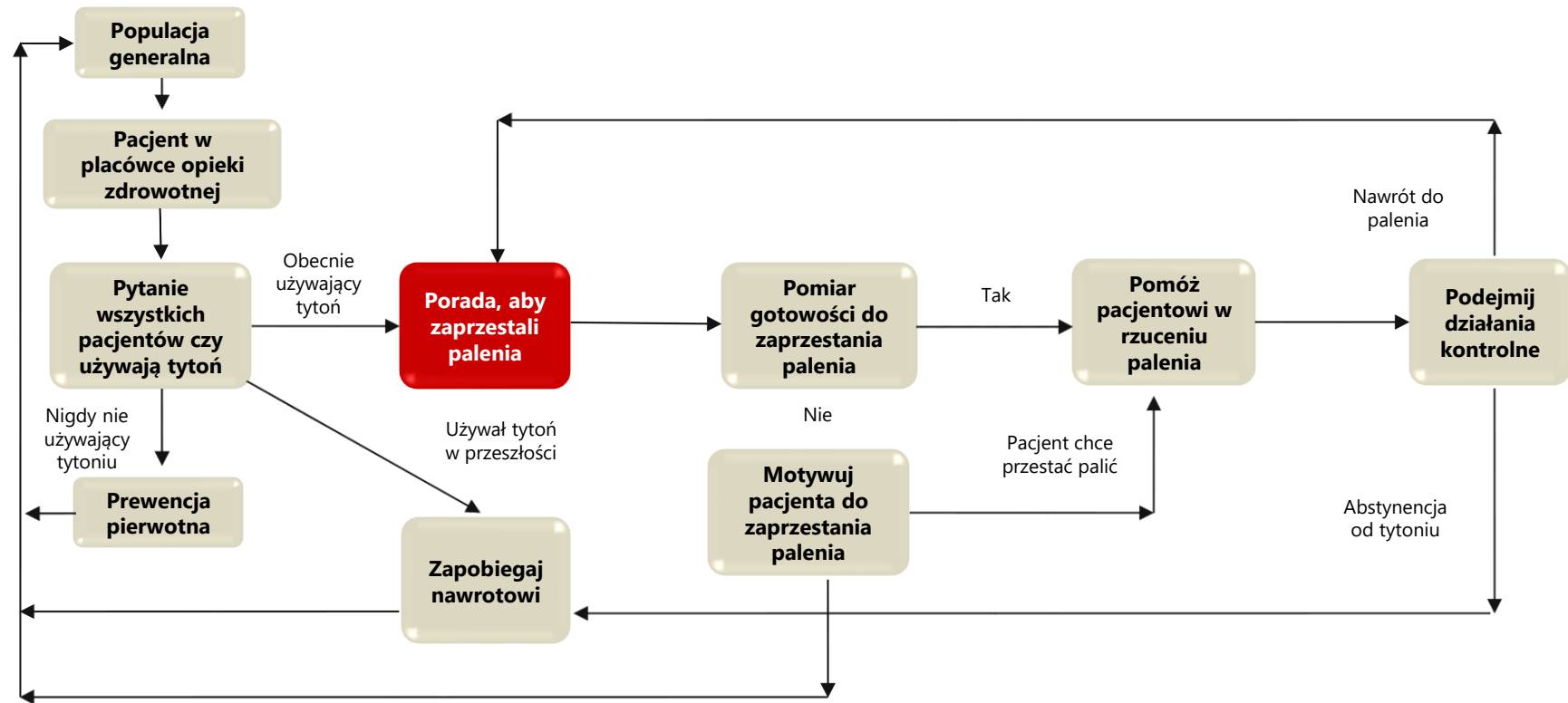
- Liczba prób zaprzestania palenia w przeszłości
- Najdłuższy okres abstynencji tytoniowej
- Historia leczenia uzależnienia od tytoniu (liczba sesji terapeutycznych oraz opis stosowanych metod)
- Występowanie objawów abstynencyjnych (jakie, jak często, ich nasilenie)
- Czynniki ryzyka nawrotu do palenia

- O stopień uzależnienia od tytoniu
- O osobiste powody zaprzestania palenia
- O to, czy rzucał palenie tytoniu w przeszłości
- O to, czy odczuwa lęk i objawy depresji, kiedy przestaje palić

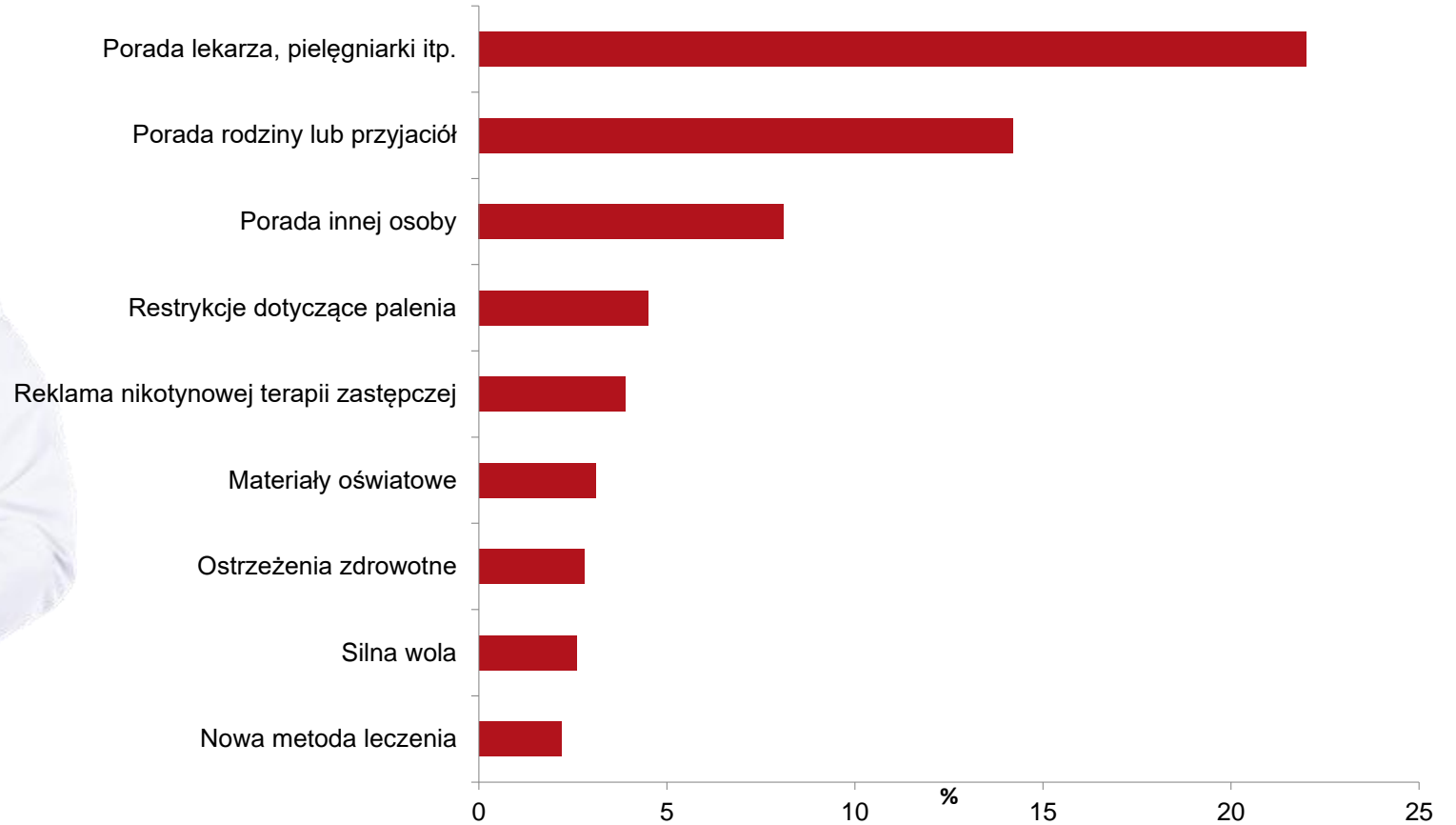
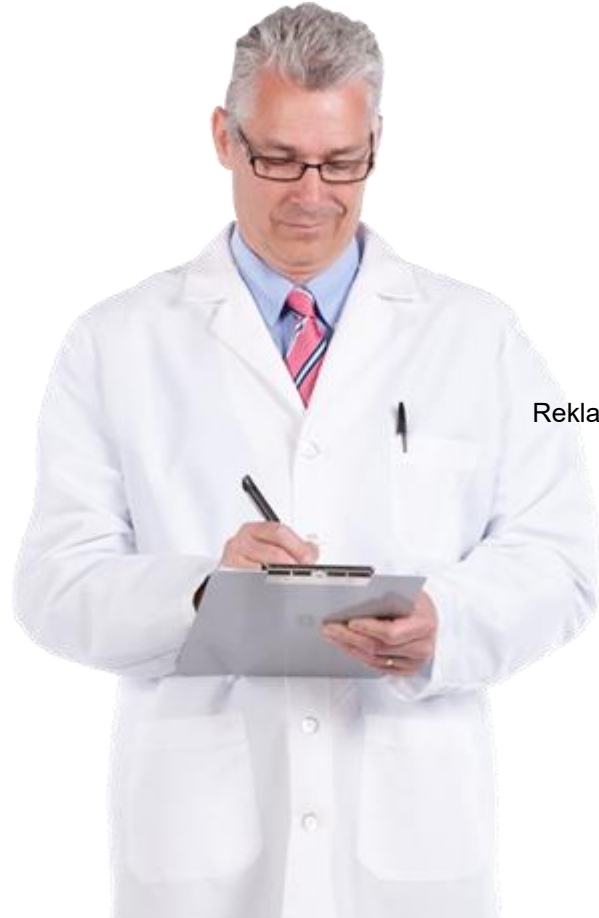
PORADŹ pacjentowi, aby zaprzestał palenia

Poradź pacjentowi, aby przestał palić. Jak dowodzą badania naukowe, Twoja porada jest skuteczną interwencją medyczną, która m.in. przyczynia się do zwiększenia motywacji pacjenta do rzucenia palenia.

Porada pracownika opieki zdrowotnej sprzyja zaprzestaniu palenia

Poradź pacjentowi, aby przestał palić w sposób:

Jasny

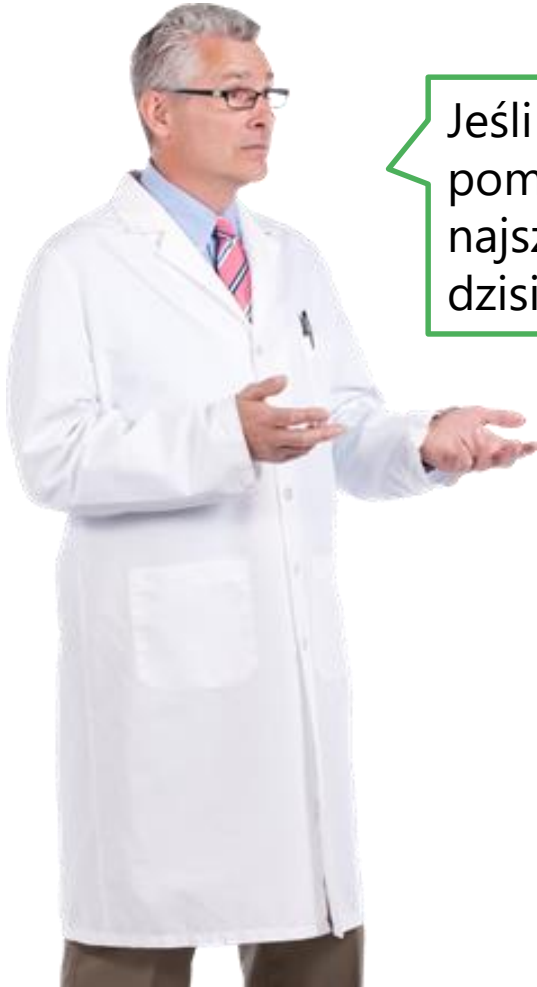
Zdecydowany

Spersonalizowany

Neutralny
(nie osądzaj)

Zaoferuj pomoc

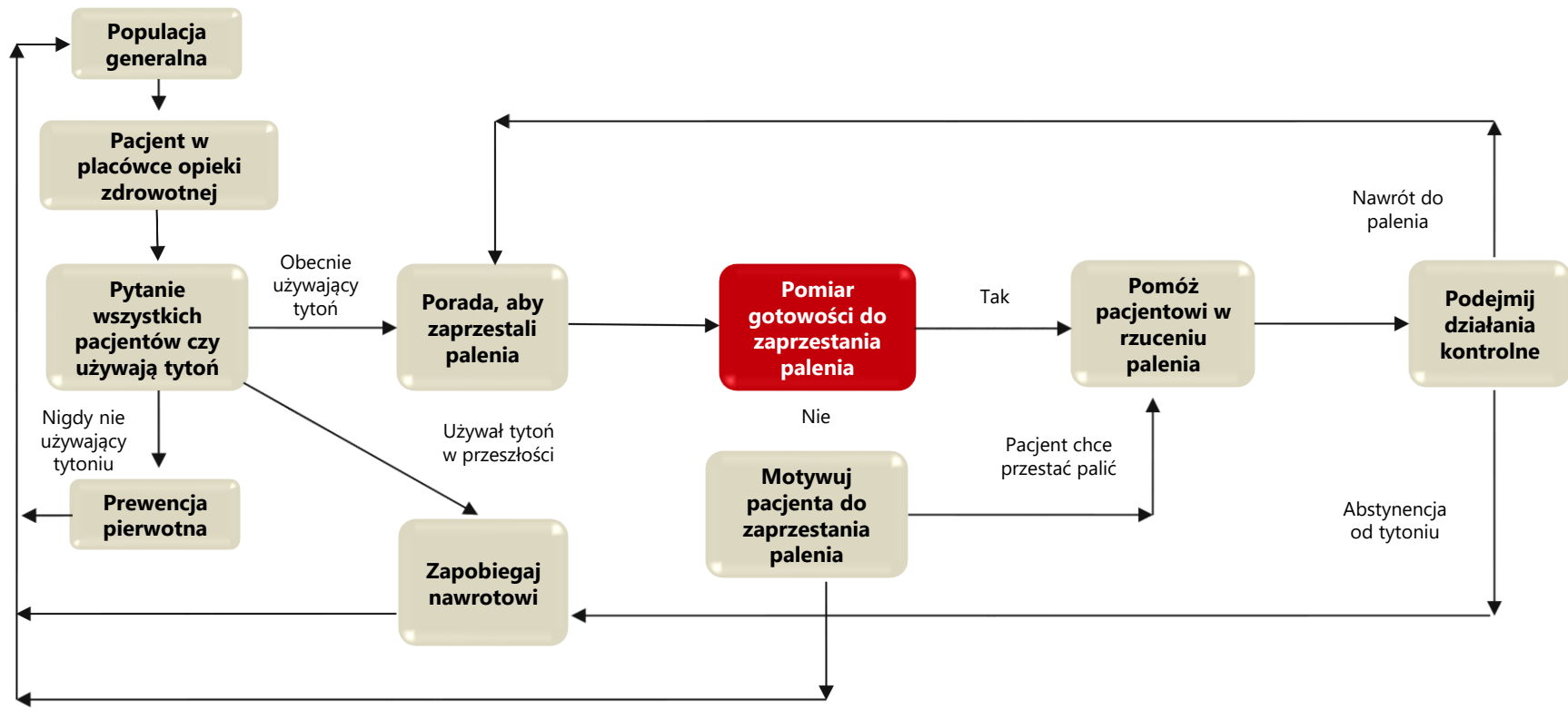

A middle-aged man with grey hair and glasses, wearing a white lab coat over a blue shirt and a striped tie, stands on the left side of the frame. He is gesturing with both hands as if speaking.

Jeśli chce P. przestać palić, z przyjemnością P. pomogę. Namawiam P. do podjęcia tej próby jak najszybciej. Czy jest P. gotowa(y) do zrobienia tego dzisiaj?

A man with short brown hair and a beard, wearing a light blue button-down shirt and dark trousers, stands on the right side of the frame with his arms crossed, looking directly at the camera.

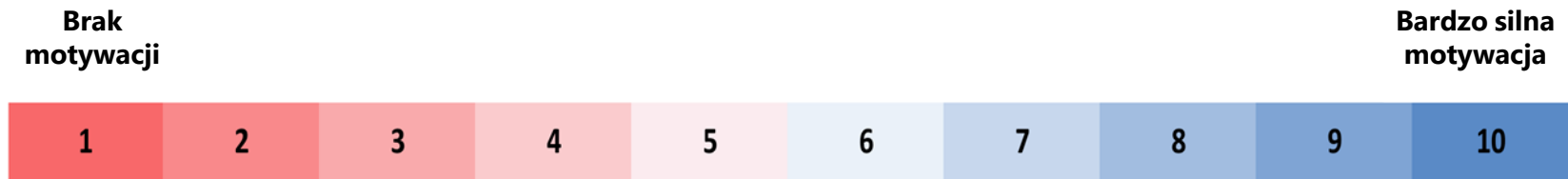
POZNAJ gotowość pacjenta do zaprzestania palenia

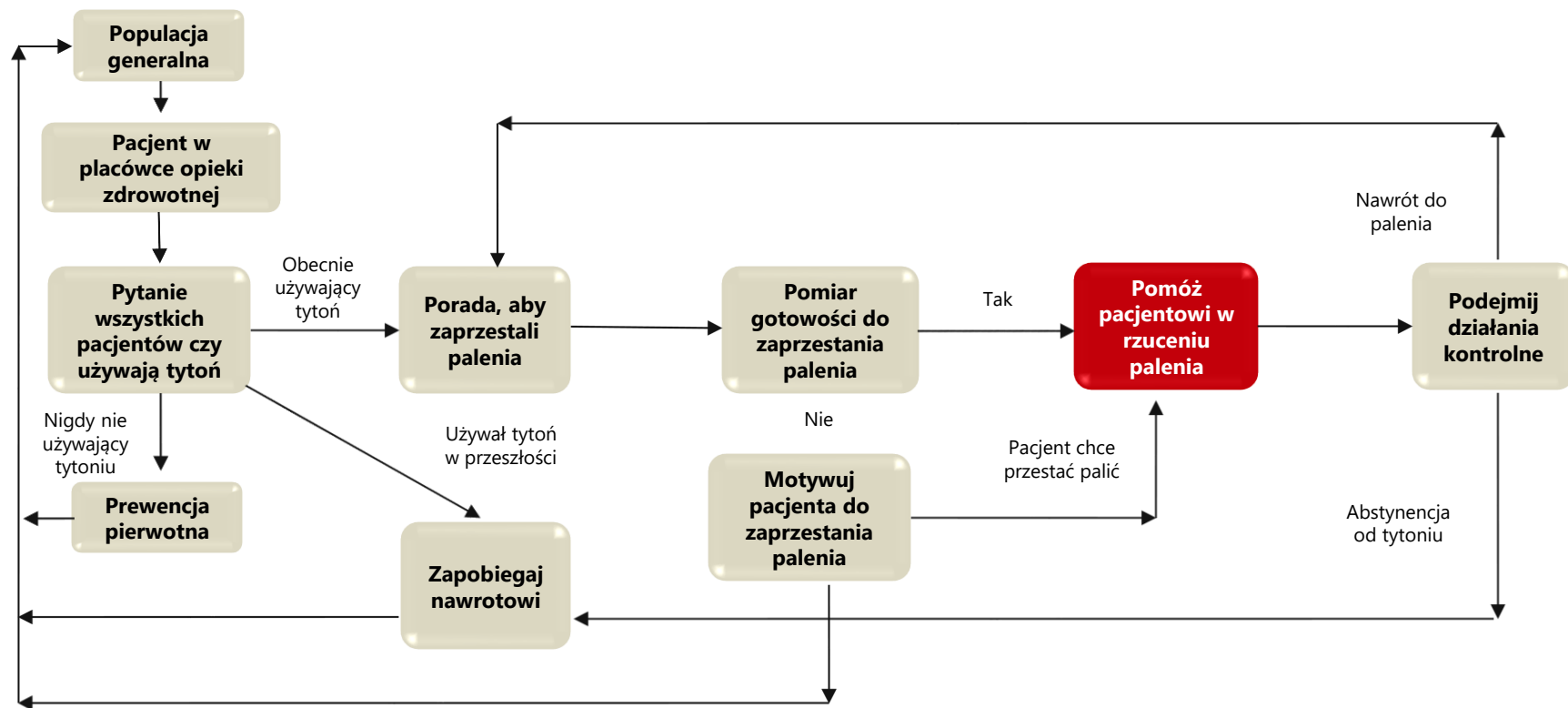

“Czy chce P. przestać palić od zaraz?”

“Czy byłby P. skłonna(y) do podjęcia tej próby w najbliższych tygodniach?”

“Jak bardzo jest P. gotowa(y) to zrobić? Zaznacz to na poniższej skali?”

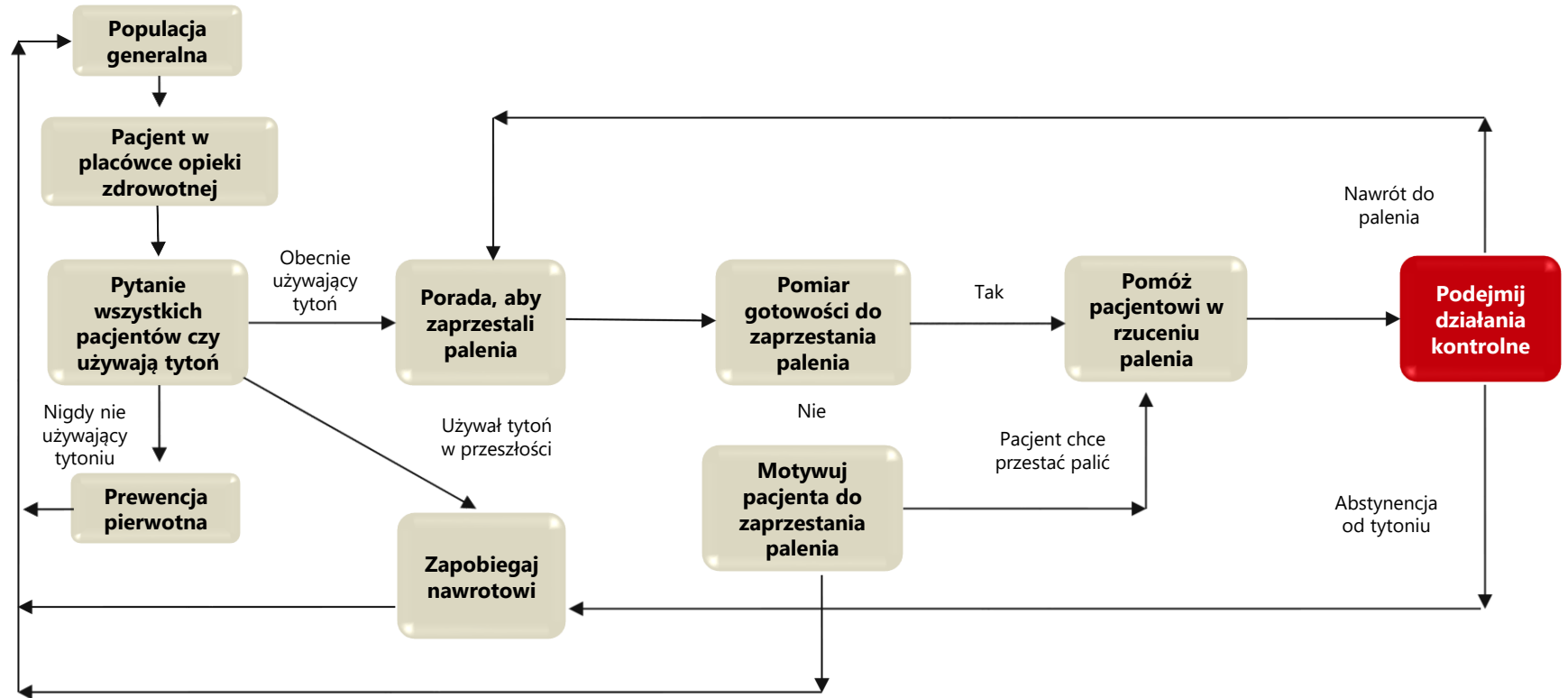
- Staraj się nie osądzać pacjenta
- Wzmocnij swój przekaz
- Przekonaj go, że zawsze może liczyć na Twoją pomoc i że pomoc ta będzie skuteczna

Pacjentom nie umotywowanym do zaprzestania palenia zaoferuj:

- Wywiad motywujący
- Strategię stopniowego ograniczenia palenia

	Wartość wyjściowa (CC)	2 x CC	3 x CC
	2 x CC	4 x CC	6 x CC

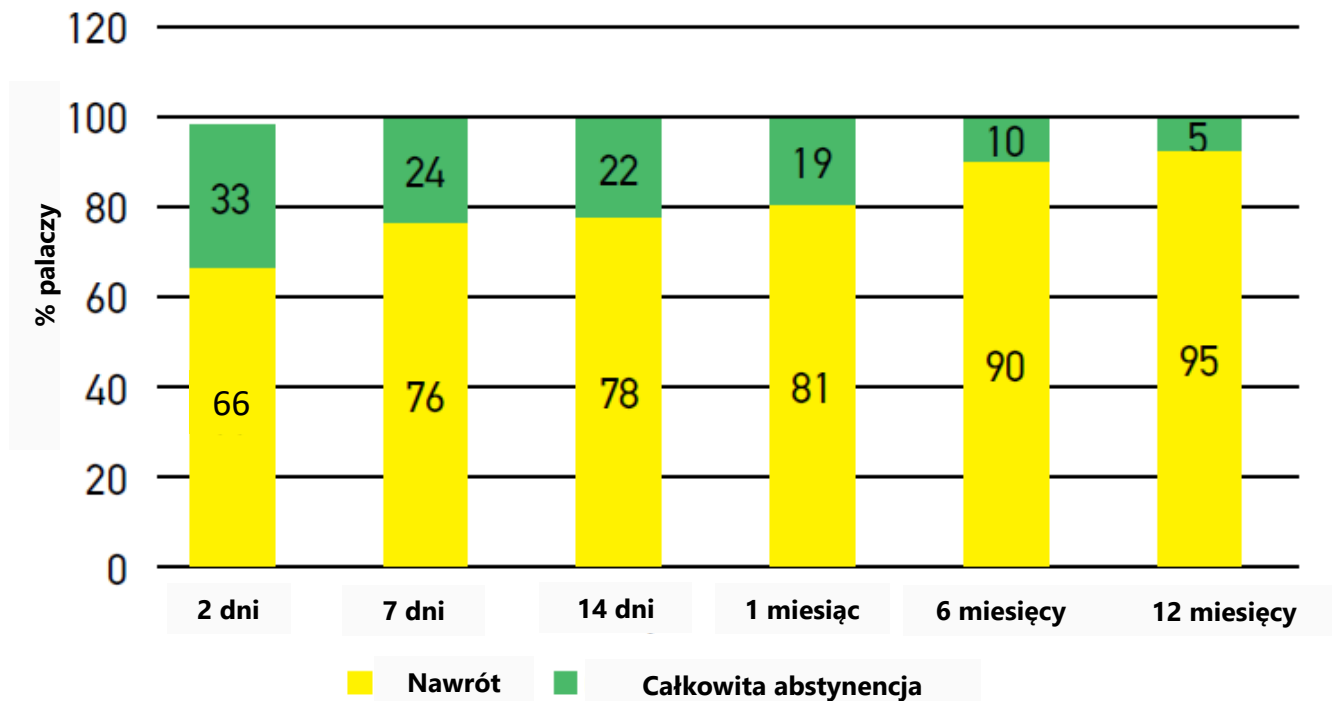

**Wizyty kontrolne co 2-8 tygodni
przez 2-6 miesięcy**

Więcej wizyt kontrolnych zaleca się w pierwszym okresie po zaprzestaniu palenia, kiedy ryzyko nawrotu do palenia jest największe

Krzywa nawrotu w pierwszym roku po zaprzestaniu palenia - bez udzielenia pomocy

Zapobieganie nawrotom

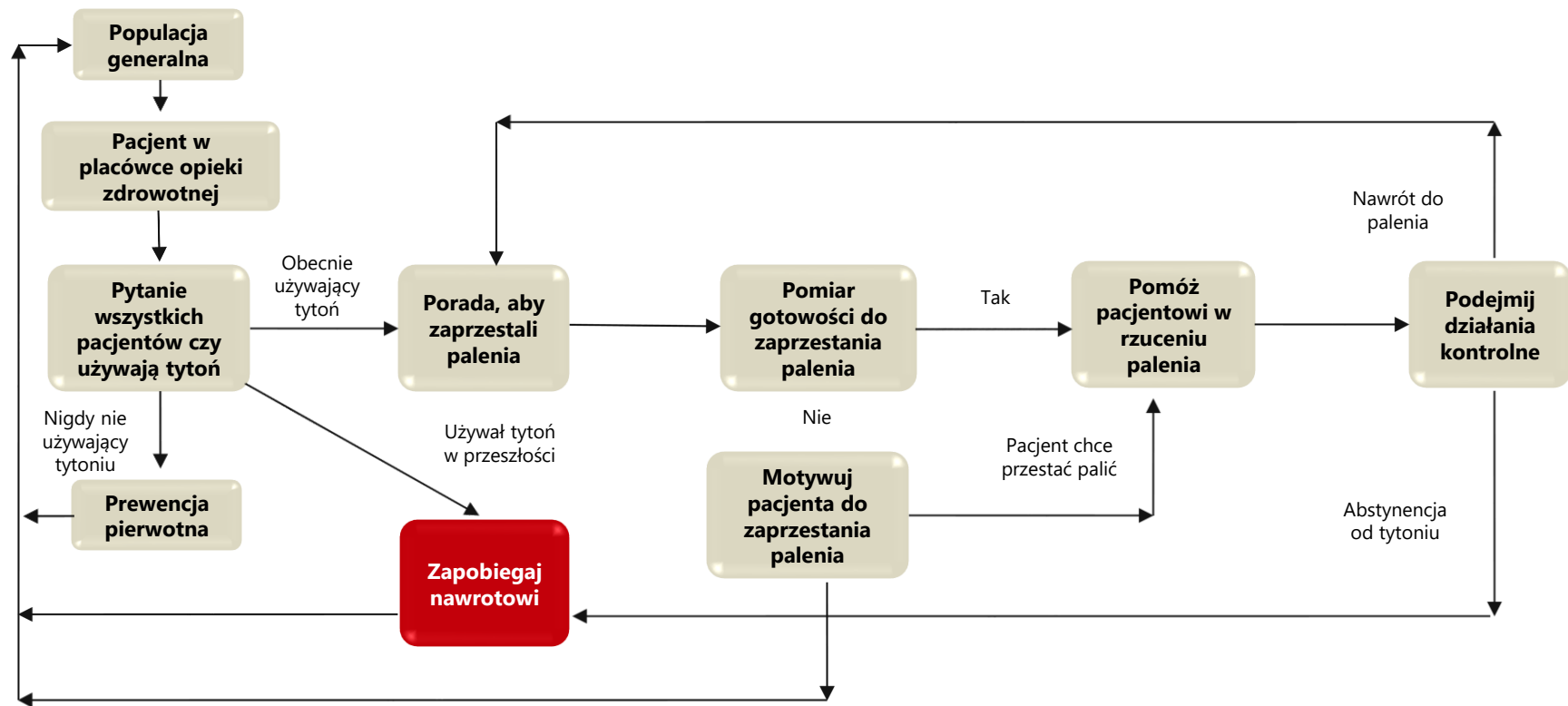
We wczesnym okresie po zaprzestaniu palenia

–silne objawy głodu nikotynowego i innych objawów odstawienia nikotyny

W późniejszych stadiach abstynencji

–stres lub inne czynniki psychologiczne lub społeczne

Moduł 3 – Wsparcie behawioralne

Moduł 4 – Farmakoterapia